

Společně s nadějí: Život v Kristu uprostřed dnešní reality

DIECÉZNÍ SYNODA DIECÉZE PLZEŇSKÉ (ČESKÁ REPUBLIKA)

Závěrečná zpráva o obsahu, průběhu a výsledcích (2024–2026)

1. Kontext slavení diecézní synody

Diecézní synoda Diecéze plzeňské probíhala v letech 2024–2026 jako tříletý proces společného naslouchání, rozlišování a rozhodování o budoucím směřování místní církve. Její hlavní motto znělo:

Společně s nadějí: Život v Kristu uprostřed dnešní reality

Synoda byla od počátku chápána jako přímé pokračování a konkrétní realizace celosvětové Synody o synodalitě. Lze ji označit současně za její plod, součást i implementaci.

Je *plodem* Synody o synodalitě, protože její svolání bylo inspirováno diecézní a národní fází tohoto celosvětového procesu. Je její *součástí*, protože navázala na zkušenosti a podněty synodních skupin, které se v diecézi vytvořily během předchozí synodní cesty. A je její *implementací*, protože se snaží převést základní intuice synodality do konkrétních podmínek života místní církve.

Metodicky byla diecézní synoda postavena na propojení *konverzace v Duchu*, teologické reflexe, sociologického výzkumu a metody *vidět – posoudit – jednat – slavit*. Tento přístup umožnil spojit duchovní rozlišování a teologickou reflexi s reálnou analýzou situace diecéze a s formulací konkrétních kroků pro budoucnost.

Diecézní synoda

2024 2026

Společně s nadějí

Život v Kristu uprostřed dnešní reality

2. Kanonický rámec diecézní synody

Diecézní synoda byla svolána a uskutečněna jako řádná diecézní synoda ve smyslu *Kodexu kanonického práva*, zejména kánonů 460–468 CIC.

Diecézní biskup po předchozím rozlišování potřeb diecéze a po konzultaci s kněžskou radou, diecézním presbyteriem, diecézní pastorační radou a dalšími rozhodl o jejím svolání, jako hlavní téma zvolil **Společně s nadějí: Život v Kristu uprostřed dnešní reality** a stanovil tři konkrétní otázky k rozlišování:

- **Misie:** Jakými konkrétními způsoby chceme v příštích deseti letech napomáhat k tomu, aby se lidé v naší diecézi setkali s Kristem?
- **Uspořádání:** Jak v příštích deseti letech v naší diecézi uspořádáme omezený počet kněží a ostatních pastoračních pracovníků, aby mohli zdravě žít a sloužit a všichni věřící naplno prožívat svou víru?
- **Hospodaření:** Jak v příštích deseti letech, s omezenými prostředky, které budeme mít k dispozici, hmotně zajistíme život a službu naší diecéze

Tyto tři oblasti byly chápány jako vzájemně propojené. Misie určuje směr, uspořádání má tuto misi podporovat a hospodaření jí má sloužit.

Synoda byla koncipována jako nástroj napomáhající diecéznímu biskupovi při výkonu jeho pastýřské služby v souladu s kán. 460 CIC, který diecézní synodu charakterizuje jako shromáždění vybraných kněží a dalších členů Božího lidu poskytujících pomoc diecéznímu biskupovi pro dobro celé diecézní komunity.

Byl zpracován, synodní radou přijat a biskupem vydán *Organizační řád diecézní synody*, ze kterého pak vycházely *Jednací řady* pro každou ze tří etap synody.

Za celý proces diecézní synody byla biskupovi zodpovědná *Synodní rada* a průběh synody pomáhal biskupovi koordinovat sedmičlenný *Synodní tým*. K dispozici pak bylo množství nejrůznějších odborných poradců a čtyři *pracovní skupiny* (pro teologickou reflexi, pro Charitu, pro církevní školství a pro ekonomické procesy).

Při přípravě, organizaci a průběhu synody byly respektovány normy *Kodexu kanonického práva* týkající se:

- výlučné kompetence diecézního biskupa synodu svolat, předsedat jí a uzavírat ji;

- účasti členů synody stanovených právem;
- možnosti jmenování dalších členů biskupem;
- poradního charakteru hlasování synodních delegátů;
- výlučné pravomoci diecézního biskupa vydávat synodní deklarace a dekrety.

Současně byla při organizaci synody využita doporučení obsažená v *Instrukci k diecézním synodám* vydané Kongregací pro biskupy a Kongregací pro evangelizaci národů dne 19. března 1997.

V souladu s touto instrukcí byl kladen důraz zejména na:

- přípravnou fázi zahrnující modlitbu, formaci a konzultace;
- aktivní účast různých skupin Božího lidu;
- spojení duchovního rozlišování s teologickou reflexí;
- zachování jednoty mezi synodální konzultací a pastýřskou odpovědností diecézního biskupa;
- proměnu synody v trvalý proces obnovy diecéze, nikoli pouze v jednorázovou událost.

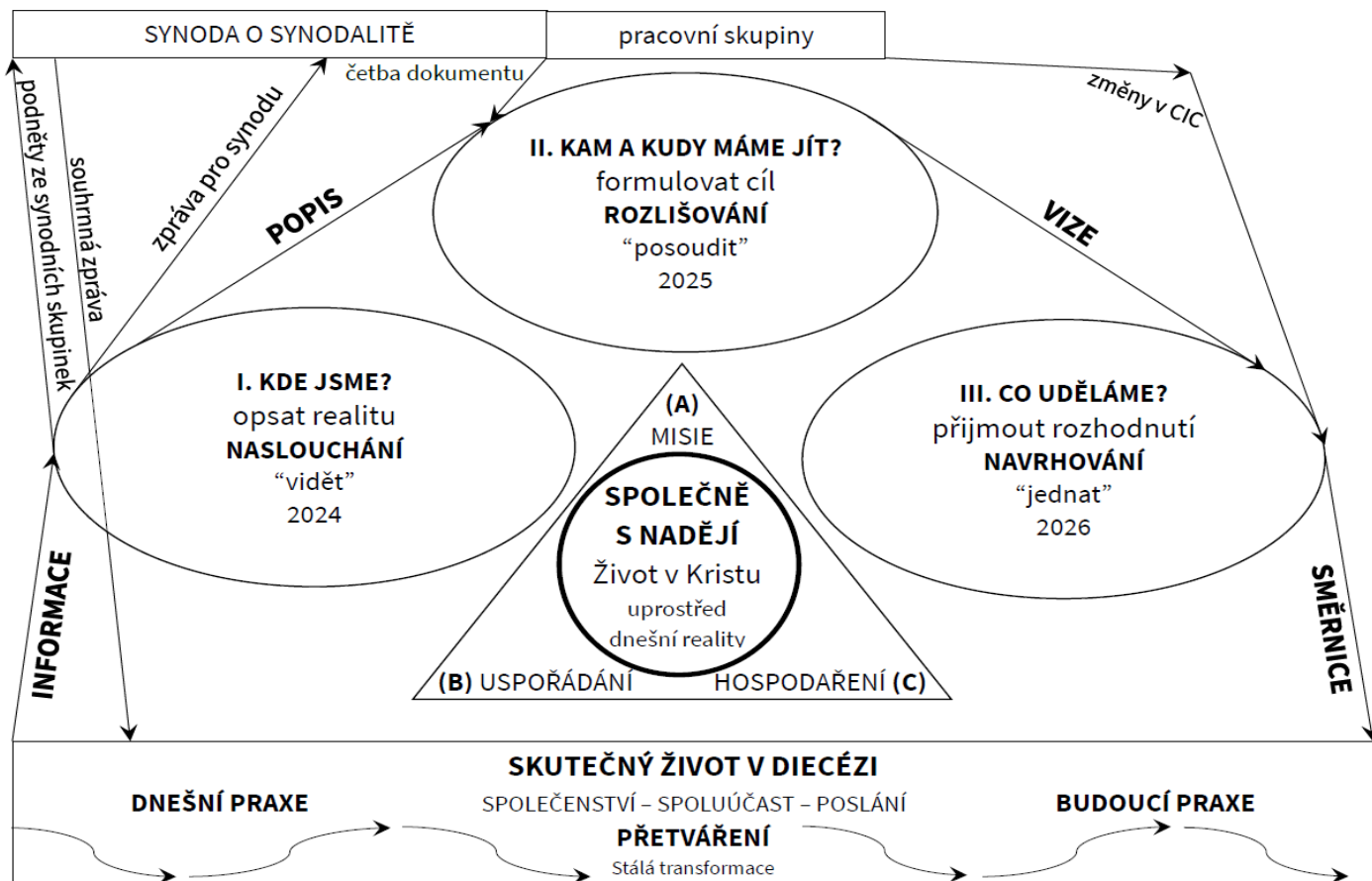
Složení synodních delegátů odráželo požadavek kanonického práva i instrukce na reprezentativní zastoupení různých povolání, služeb, životních stavů a částí diecéze. Vedle členů účastnících se z titulu své služby byli delegáti voleni na úrovni vikariátů, farností a řeholních společenství, přičemž další členové byli jmenováni diecézním biskupem tak, aby byla zajištěna co nejširší reprezentace života místní církve.

Všechny **tři závěrečné dokumenty synody** byly po projednání a hlasování synodních delegátů předloženy diecéznímu biskupovi. Ten je po zralém uvážení přijal za své a promulgoval způsobem stanoveným diecézním právem. Tím byl zachován základní princip diecézní synody vyjádřený v kán. 466 CIC, podle něhož je jediným zákonodárcem synody diecézní biskup, zatímco ostatní účastníci mají hlas poradní.

Diecézní synoda Diecéze plzeňské tak představovala příklad spojení klasické kanonické formy diecézní synody s ekleziologickými důrazy současné Synody o synodalitě a její realizační fáze.

3. Průběh diecézní synody (2024 – 2026)

Diecézní synoda byla od počátku koncipována nikoli jako jednorázová událost, ale jako proces postupné proměny diecéze. Jejím cílem nebylo pouze vytvořit dokumenty, nýbrž podpořit vznik synodální kultury naslouchání, společného rozlišování a spoluodpovědnosti.

Po podporu **spirituálního rozměru synody** byla iniciována modlitební sítí jednotlivců, komunit a farností, kterým synodní tým každý měsíc posílal inspirace pro modlitbu a zprávy o tom, co se v rámci synody každý měsíc děje. Součástí této sítě bylo během celého slavení synody kolem 50 diecézánů či společenství, kteří se zavázali k pravidelné přímluvné modlitbě za synodu.

Synoda byla rozdělena do tří navazujících etap, které odpovídaly třem základním krokům společného rozlišování.

Etap	Rok	Základní otázka (aktivita)	Závěrečný dokument (motto)
I. etapa	2024	Kde jsme? (vnímání reality, „vidět“)	<i>Mistře, kde bydlíš?</i> (Jan 1,38n)
II. etapa	2025	Kam máme jít? (formulace cíle, „posoudit“)	<i>Já jsem ta Cesta</i> (Jan 14,6)
III. etapa	2026	Co uděláme? (přijetí rozhodnutí, „jednat“)	<i>Následuj mě!</i> (Jan 21,19)

4. Schválení a přijetí dokumentů diecézní synody

V březnu 2024 tak bylo zvoleno a jmenováno **104 synodních delegátů** velmi pestrého složení: 62 mužů a 43 žen; 2 biskupové, 23 kněží (17 diecézních a 6 řeholních), 2 jáhnové, 4 řeholnice, 1 řeholník a 73 ostatních bratrů a sester; 19 z titulu funkce, 61 na základě volby (z toho 5 kněží z vikariátů, 51 z farností volených pastoračními a ekonomickými radami farností, 5 řeholnic či řeholníků nekněžských volených svými komunitami), 7 nominovaných různými dalšími komunitami, spolky a uskupeními a 18 jmenovaných přímo biskupem (včetně členů diecézní pastorační rady a synodního týmu).

Všechny **tři závěrečné dokumenty** byly projednány a po integraci delegáty schválených pozměňovacích návrhů schváleny více než dvoutřetinovou většinou delegátů na **tří generálních shromážděních** diecézní synody. Závěrečný dokument III. etapy diecézní synody „Následuj mě!“ získal podporu 76 hlasů pro (14 hlasů proti, 14 delegátů nebylo přítomno), což představuje souhlas 84 % hlasujících, resp. 73 % všech delegátů.

Po schválení delegáty byly všechny dokumenty předloženy diecéznímu biskupovi Tomáši Holubovi. Ten je po zralém uvážení přijal za své a vyhlásil jako oficiální směrnice pro další rozvoj diecéze.

Dokumenty byly následně publikovány v Acta Curiae diecéze.

I. etapa

Závěrečný dokument I. etapy diecézní synody Diecéze plzeňské *Mistře, kde bydlíš?*

- Příloha P1 Misie a lidé: Misijně-demografický profil plzeňské diecéze
- Příloha P2 Uspořádání a život: Personálně-organizační profil plzeňské diecéze
- Příloha P3 Finance a majetek: Ekonomicko-majetkový profil diecéze
- Příloha P4 Synodalita a historie: Synodálně-historický profil plzeňské diecéze
- Příloha P5 Faráři, nemáš sůl? Analýza osobních rozhovorů s faráři a farníky
- Příloha P6 Jak to vidí jednotlivci? Analýza dat ze synodního dotazníku
- Příloha P7 Jak o vidí skupiny? Analýza zápisů ze synodních skupin

II. etapa

Závěrečný dokument II. etapy diecézní synody Diecéze plzeňské *Já jsem ta Cesta*

- Příloha: Studijní dokument II. etapy diecézní synody

III. etapa

Závěrečný dokument III. etapy diecézní synody Diecéze plzeňské *Následuj mě!*

- Příloha: Priority – Opatření – Projekty

5. Průběh a doporučení jednotlivých etap synody

I. etapa: Kde jsme? (2024) *Mistře, kde bydlíš?* (Jan 1,38n)

První etapa byla založena na rozsáhlém procesu celodiecézního naslouchání.

K přípravě pracovního dokumentu (*Instrumentum laboris*) této etapy byly zahrnuty:

- konzultace v synodních skupinách ve farnostech (235 zápisů)
- formuláře pro pastorační rady farností (57 z 60) a ekonomické rady farností (58 z 61);
- individuální dotazníky (748 odpovědí);
- další individuální rozhovory a skupinové reflexe;
- sociologické kvalitativní i kvantitativní šetření;
- osobní rozhovory s kněžími a dalšími účastníky života diecéze.

Výsledný dokument *Mistře, kde bydlíš?* tak po zapracování 43 delegátů schválených pozměňovacích návrhů představoval syntézu zkušeností širokého spektra lidí z celé diecéze a vytvořil společně sdílený obraz současné reality místní církve.

Dokument popisuje situaci církve v silně sekularizovaném prostředí západních Čech, kde se ke katolické církvi hlásí přibližně 4,5 % obyvatel. Soustředil se na mapování míst života, vztahů, nadějí i obtíží.

Mezi hlavní zjištění patřilo:

- zásadní význam osobních vztahů a pohostinnosti pro misijní působení;
- rostoucí přetížení kněží a potřeba nových forem spolupráce;
- potřeba větší spoluodpovědnosti všech pokřtěných;
- nutnost proměny přístupu ke správě majetku;
- význam synodality jako způsobu života církve.

Dokument nepředkládal řešení, ale vytvářel společně sdílený obraz reality jako východiska pro další etapy.

II. etapa: Kam máme jít? (2025) *Já jsem ta Cesta* (Jan 14,6)

Ve druhé etapě byla pozornost zaměřena na formulaci dlouhodobé misijní, organizační a ekonomické vize diecéze. Vedle práce synodních delegátů, kteří posílali tzv. „návrhy řešení“ probíhaly:

- tematické konzultace ve farnostech a komunitách;
- jednání diecézních grémií;
- prakticko-teologická reflexe teologických poradců;
- práce odborných skupin;
- konzultace presbyteria na kněžských dnech;
- připomínkování pracovních textů.

Zvláštní důraz byl kladen na propojení zkušenosti lidí z praxe s teologickou reflexí a synodální metodou rozhovoru v Duchu. Intenzivně byla v této etapě také doprovázena **spirituální dimenze diecézní synody**, a to skrze podněty k rozjímání inspirovanými dokumentem Synody o synodalitě pro postní dobu a organizováním kajících bohoslužeb v katedrále a ve farnostech.

Pracovní dokument (*Instrumentum laboris*) této etapy vznikl na základě 185 návrhů k řešení a 845 připomínek od delegátů, do schváleného závěrečného dokumentu bylo pak zapracováno dalších 26 pozměňovacích návrhů.

Závěrečný dokument navrhl směřování diecéze v několika základních oblastech:

Misie

- misijně otevřený život v Kristu (cesta srdce, cesta společenství, cesta služby)
- sdílení evangelia s dětmi a mladými lidmi (prostředí, jazyk, solidarita, školství)

Uspořádání

- synodální struktury podporující poslání (uspořádání, vedení, služby)
- profesionální Charita v diecézi (a její vztah k diakonickému poslání farností)

Hospodaření

- misijní správa majetku (spolupráce, sakrální stavby, společenská zodpovědnost)
- spravedlivé mzdy a zdroje (odměňování, fundraising, etické investice)

Dokument obsahuje soubor konkrétních „cest“, které mají tuto vizi postupně uskutečňovat.

III. etapa: Co uděláme? (2026) *Následuj mě!* (Jan 21,19)

Třetí etapa převedla předchozí vizi do konkrétního akčního plánu pro období následujících tří až pěti let.

Ve třetí etapě byli synodní delegáti opět vyzváni ke konzultaci s prostředím, ze kterého vzešli. Výsledky tohoto dotazování se staly jedním z hlavních podkladů pro tvorbu pracovního dokumentu (*Instrumentum laboris*) této etapy. Na přípravě konkrétních opatření a projektů se podíleli:

- členové diecézní pastorační rady;
- čtyři tematické pracovní skupiny (teologie, školství, Charita, ekonomika);
- odborní poradci a pracovníci biskupství (proveditelnosti a vzájemná provázanost);
- samotní synodní delegáti.

Současně po celou dobu pokračovala **modlitební síť** přibližně padesáti jednotlivců a společenství, kteří se zavázali k pravidelné přímluvné modlitbě za synodu.

Dokument (po zapracování 15 delegátů schválených pozměňovacích návrhů) je postaven na následující logice:

I. část: CESTA PROMĚNY (Srdce → Vztahy → Služba) aneb rovina TRANSFORMACE

II. část: KROKY K REFORMĚ (Priority → Opatření → Projekty) aneb rovina OPTIMALIZACE

V první, transformační části dokumentu je zdůrazněn základ celé cesty v hluboké proměně vztahů a postojů. Ve druhé, optimalizační části pak bylo stanoveno deset priorit ve třech oblastech podle tří synodních otázek. V příloze jsou pak ke každé z těchto priorit rozpracována a navržena konkrétní opatření a rozvíjející či pilotní projekty.

Misijní priority

1. doprovázení života v Kristu;
2. podpora ohnisek života;
3. integrální služba životu:
 - inspirující bohoslužby;
 - srozumitelné sdílení evangelia;
 - solidarita s potřebnými a se stvořením;
4. doprovázení mladých lidí.

Organizační priority

5. restrukturalizace farností a misijní oblasti;
6. synodální styl diecézního vedení a presbyteria;
7. podpora povolání a bezpečné prostředí.

Ekonomické priority

8. odpovědné správcovství majetku;
9. dárcovství a etické financování;
10. důstojné pracovní podmínky.

Dokument spolu s přílohou představuje konkrétní plán rozvoje diecéze na nejbližší období.

6. Realizační fáze diecézní synody

Po skončení synody byla zahájena realizační fáze, jejímž úkolem je převádět doporučení synody a navazující biskupem přijatá rozhodnutí do života diecéze. Za koordinaci odpovídá nově ustanovený synodní projektový tým.

Mezi hlavní kroky patří (2026 – 2030):

- zřízení služby duchovního doprovázení a naslouchání;
- zřízení diecézní školy spirituality a synodality;
- ustanovení diecézních koordinátorů *Laudato si'* a diakonických služeb;
- restrukturalizace pastoračního oddělení a biskupské kurie;
- pilotní restrukturalizace některých regionů v diecézi;
- revize směrnic pro pastorační a ekonomické rady;
- etický kodex diecéze pro oblast prevence zneužívání, dárcovství a investování;
- pilotní vyzkoušení nového modelu financování farností a správy majetku farností.

Diecézní synodu lze takto chápat také jako konkrétní příklad uskutečňování realizační fáze Synody o synodalitě (2025–2028).

7. Reflexe přínosu diecézní synody

Diecézní synoda Diecéze plzeňské probíhala v letech 2024–2026 jako tříletá cesta naslouchání, rozlišování, rozhodování a slavení. Její tři závěrečné dokumenty tvoří logicky navazující celek:

- **Mistře, kde bydlíš?** – společné naslouchání realitě (*shromažďování* lidí, zkušeností a dat)
- **Já jsem ta Cesta** – formulace vize (*interpretování* zkušeností a dat ve společenství)
- **Následuj mě!** – navrhování kroků k posílení poslání (*orientace* pro nové formy našeho misijního poslání)
- **Svatováclavská diecézní pouť v Římě** – oslava přijatého požehnání (*slavení* Boží věrnosti na společné cestě)

Tímto způsobem diecézní synoda vytvořila ucelený rámec pro dlouhodobou misijní, organizační a ekonomickou obnovu místní církve. Zároveň představuje konkrétní příspěvek Diecéze plzeňské k pokračující synodální obnově celé katolické církve v souladu se synodální dynamikou popsanou v dokumentu *Na cestě ke shromáždění 2027 – 2028* (Generální sekretariát synody, 2026):

SHROMAŽĎOVAT – INTERPRETOVAT – ORIENTOVAL – SLAVIT (*recollecting, interpreting, orienting, celebrating*)

Hlavní přínos diecézní synody tak lze shrnout následovně:

- *integrování* synodální spirituality, misijního poslání a struktur při zapojení celého Božího lidu;
- *shromažďování* lidí, zkušeností a informací a praktikování společné konverze v Duchu;
- *interpretování* zkušeností a sociologických dat prostřednictvím teologické reflexe a pastoračního rozlišování;
- *orientování* budoucí pastorační praxe ve světle těchto reflexí a principů;
- *slavení* Božího požehnání zakoušeného na naší společné cestě.

Poslání: Synoda ukázala, že synodalita není jednorázovou metodou ani cílem sama o sobě. Je způsobem života církve, která se učí ve společenství celého Božího lidu naslouchat Duchu svatému, společně rozlišovat a společně nést odpovědnost za své misijní poslání, jež prvotně nespočívá v aktivitách, ale v plodném trojičním společenství.

Participace: Zkušenost diecézní synody ukázala, že synodální proces může spojovat široké spektrum lidí s různými pohledy, zkušenostmi a očekáváními. Přestože mezi účastníky existovaly odlišné důrazy – od spirituality a osobních vztahů přes strukturální reformy až po sociální a ekonomická témata – podařilo se vytvořit společný rámec další cesty diecéze, ve kterém je každý ve svém jedinečném povolání pozván mít účast na společném misijním poslání.

Společenství: Tato cesta nám pomáhá nově zakoušet naši příslušnost k celosvětové církvi. Je pro nás velkým duchovním dobrodružstvím s otevřeným koncem, které v diecézi žijeme nesení střízlivým, ale důvěryplným očekáváním, že na této společné cestě zakusíme společenství nejen mezi sebou navzájem, ale také s celosvětovou církví (např. skrze implementační fázi synody o synodalitě).

Konsenzus: Za zvláště významné lze považovat, že vysoká míra podpory závěrečných dokumentů nebyla výsledkem snahy o jednotu za každou cenu, ale dlouhodobého procesu naslouchání, dialogu, společného rozlišování a postupného hledání konsensu. Tento proces sám se stal jedním z nejdůležitějších plodů synody a představuje konkrétní zkušenost realizace synodalit v životě místní církve.

Otevřenost: Synodní cesta v plzeňské diecézi nevyústila do přesvědčení, že se podaří zastavit dlouhodobý pokles počtu věřících nebo že vhodně nastavené struktury samy o sobě přinesou novou vitalitu církve. Naopak, vedla nás k poctivému přijetí reality, v níž mnohé dosavadní modely ztrácejí svou sílu a budoucí podoba církve zůstává z velké části otevřená.

Proměna: Přesto právě v této zkušenosti, připomínající biblickou noc neúspěšného rybolovu nebo ticho Bílé soboty mezi smrtí a vzkříšením, znovu objevujeme důvod k naději. Věříme, že Kristus je přítomen i uprostřed neplodnosti a že nová podoba církve se nerodí především z našich strategií, ale z proměny našich srdcí, vztahů a služby. Proto chceme s důvěrou pokračovat na společné cestě a být otevření tomu, co mezi námi Duch svatý postupně probouzí.

Přílohy (ke stažení spolu s dalšími informacemi na synoda.bip.cz):

Závěrečný dokument I. etapy diecézní synody Diecéze plzeňské *Mistře, kde bydlíš?*

- Přílohy P1 až P7: Profily současného stavu diecéze

Závěrečný dokument II. etapy diecézní synody Diecéze plzeňské *Já jsem ta Cesta*

- Příloha: Studijní dokument II. etapy diecézní synody

Závěrečný dokument III. etapy diecézní synody Diecéze plzeňské *Následuj mě!*

- Příloha: Priority – Opatření – Projekty